

R A P P O R T Nr. 104

Europees actiekader inzake werkgelegenheid voor jongeren – Eindrapport van België

18 juli 2017

2.935

R A P P O R T Nr. 104

Onderwerp: Europees actiekader inzake werkgelegenheid voor jongeren – Eindrapport van België

Op 7 juni 2013 hebben de Europese sociale partners, naar aanleiding van hun gemeenschappelijk programma 2012-2014, in het Comité voor de Sociale Dialoog een actiekader inzake werkgelegenheid voor jongeren goedgekeurd. De Europese sociale partners verzoeken ieder jaar om een uitvoeringsrapport.

De eerste drie uitvoeringsrapporten van dat actiekader werden door de Nationale Arbeidsraad respectievelijk goedgekeurd op 15 juli 2014 (rapport nr. 88), 5 oktober 2015 (rapport nr. 94) en 19 juli 2016 (rapport nr. 99). Deze bijdrage vormt het eindrapport dat een overzicht geeft van de acties die sinds de goedkeuring van dat actiekader zijn ondernomen.

Het Bureau van de Nationale Arbeidsraad heeft op eigen initiatief besloten dit punt op de agenda van zijn werkzaamheden te plaatsen.

De Raad heeft in het kader van zijn coördinerende rol ten opzichte van de Europese Sociale partners de gewestelijke sociaaleconomische raden verzocht het overzicht te verschaffen van de acties die op hun niveau ten gunste van de jongeren zijn ondernomen en de nieuwe initiatieven toe te lichten die sinds het laatste rapport zijn genomen. De informatie over de acties van de sectoren is slechts fragmentarisch en dekt niet de hele periode waarop dit eindrapport betrekking heeft.

Sinds het begin van de oefening in 2013 heeft de Raad een zeer groot aantal acties op alle niveaus opgemerkt, wat ongetwijfeld getuigt van het belang en de grote betrokkenheid van alle actoren in kwestie voor het thema.

Die bijdragen zijn opgenomen als bijlage bij dit rapport, dat aan het Europese Comité voor de Sociale Dialoog zal worden bezorgd, zoals aangekondigd in een brief van 28 april 2016 aan de Europese organisaties die lid zijn van dat Comité.

Op verslag van het Bureau heeft de Raad op 18 juli 2017 het volgende eindrapport goedgekeurd.

x x x

I. INLEIDING

Op 7 juni 2013 hebben de Europese sociale partners, naar aanleiding van hun gemeenschappelijk programma 2012-2014, in het Comité voor de Sociale Dialoog een actiekader inzake werkgelegenheid voor jongeren goedgekeurd. Sindsdien hebben de Europese sociale partners ieder jaar om een uitvoeringsrapport verzocht.

De eerste drie uitvoeringsrapporten van dat actiekader werden door de Nationale Arbeidsraad respectievelijk goedgekeurd op 15 juli 2014 (rapport nr. 88), 5 oktober 2015 (rapport nr. 94) en 19 juli 2016 (rapport nr. 99).

Dit rapport is het eindrapport dat tot doel heeft een overzicht te bieden van de belangrijkste ontwikkelingen in de werkzaamheden van de sociale partners inzake de problematiek i.v.m. werkgelegenheid van jongeren sedert het eerste uitvoeringsrapport.

België is een federale staat waarin de verschillende bevoegdheidsniveaus (federaal, gewesten en gemeenschappen) belangrijke verantwoordelijkheden moeten dragen voor bevoegdheidsgebieden die te maken hebben met werkgelegenheid en opleiding van jongeren.

Rekening houdend met die institutionele structuur worden in dit rapport in eerste instantie de activiteiten van de sociale partners op federaal niveau samengevat. In het tweede deel wordt een kort algemeen overzicht gegeven van de activiteiten van de sociale partners op gewestelijk niveau, op basis van de bijdragen die de drie gewestelijke sociaaleconomische raden (Brussel, Wallonië en Vlaanderen) sinds 2013 hebben bezorgd.

II. OVERZICHT VAN DE UITVOERING VAN HET EUROPESE ACTIEKADER INZAKE WERKGELEGENHEID VOOR JONGEREN

Uit de Eurostat-statistieken blijkt dat het werkgelegenheidspercentage bij jongeren in België 23,4 % in 2015 bedraagt, wat lager ligt dan het Europese gemiddelde van de EU15-landen (35 %). De participatiegraad van de Belgische jongeren tussen 20 en 24 jaar (51 %) is ook een van de laagste percentages van de EU15-landen, ondanks de genomen maatregelen om de deelname van jongeren op de arbeidsmarkt te verhogen. Die verontrustende toestand heeft vooral betrekking op laaggeschoolde jongeren, en in het bijzonder van vreemde origine.

Met het oog op de verbetering van de positie van jongeren op de arbeidsmarkt en rekening houdend met het transversaal karakter van deze problematiek, werden dan ook op alle overheidsniveaus talrijke initiatieven genomen of zijn er nog initiatieven in voorbereiding.

A. Uitvoering op federaal niveau

1. Alternierend leren

Om de integratie van jongeren op de arbeidsmarkt te verbeteren, is een mogelijke werkwijze het ontwikkelen, verbeteren en vergemakkelijken van het alternierend leren.

Uitgaande van de constatering dat het aantal jongeren dat de school vroegtijdig verlaat en het werkloosheidspercentage bij jongeren in België zorgwekkend zijn, zijn de Belgische sociale partners in dat opzicht op centraal niveau sinds 2009 ervan overtuigd geraakt dat alternerend leren een adequaat middel is om die moeilijkheden voor de inschakeling op de arbeidsmarkt voor die jongeren op te lossen. Ze hebben zich bijgevolg in hun advies nr. 1.702 van 7 oktober 2009 ertoe verbonden een gemeenschappelijk draagvlak inzake sociale zekerheid en gemeenschappelijke minimumregels inzake arbeidsrecht vast te stellen voor het alternerend leren. Het advies nr. 1.770 dat de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven op 25 mei 2011 gezamenlijk hebben uitgebracht, had tot doel dat gemeenschappelijk draagvlak verder te ontwikkelen, om opnieuw te komen tot rechtszekerheid en eenvoud, zowel voor de werkgever als voor de leerling, door middel van een aantrekkelijke en kwalificerende opleiding.

In hun advies nr. 1.895 van 25 februari 2014 hebben de Raden andermaal gewezen op het feit dat het draagvlak in zijn geheel moet worden uitgevoerd. De regering heeft er evenwel geen rekening mee gehouden, en het voorstel van de sociale partners zal maar gedeeltelijk worden uitgevoerd, met name omdat vanaf 1 juli 2014 een groot deel van de bevoegdheden inzake alternerend leren werd overgeheveld naar de gewesten als gevolg van de zesde staatshervorming.

Sindsdien heeft een aantal gewesten een eigen stelsel van alternerend leren ontwikkeld of in ontwikkeling gebracht (zie deel 2). Voor een relevante en harmonieuze opvolging van de stelsels van alternerend leren die op het niveau van de deelentiteiten worden opgezet, werd een platform opgericht om een interfederaal kader van ondernemingsstages en -opleidingen tot stand te brengen voor jongeren die kwalificerende opleidingen volgen. In dat platform willen de Raden een coördinerende rol vervullen om de samenhang van het beleid dat op alle bevoegdheidsniveaus wordt gevoerd te optimaliseren en op die manier te komen tot eenvoudiger en beter op elkaar afgestemde stelsels van alternerend leren, die daardoor aantrekkelijker zullen zijn.

2. Startbaanovereenkomsten

De startbaanovereenkomsten hebben tot doel jongeren onder de 26 jaar zo snel mogelijk nadat ze de school verlaten hebben in te schakelen op de arbeidsmarkt. Dit kan gebeuren in de privésector of de openbare sector, door middel van een gewone tewerkstelling, een tewerkstelling gecombineerd met een opleiding of een opleidingsovereenkomst.

Krachtens de wet van 24 december 1999 ter bevordering van de Werkgelegenheid wordt de Belgische sociale partners op centraal niveau ieder jaar gevraagd een globale evaluatie van de startbaanovereenkomsten te maken. Die evaluatie slaat in eerste instantie op de naleving van de quota voor indienstneming van jongeren onder de 26 jaar, zoals bepaald in de wet, alsook op de verdeling van de nieuwe tewerkstelling tussen mannen en vrouwen.

Uit de jaarlijkse evaluaties die de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven gezamenlijk uitvoerden tussen 2013 en 2017, blijkt dat ongeveer 80 % van de ondernemingen in de privésector met meer dan 50 werknemers (in VTE) telkens voldoet aan de *individuele verplichting* om ten minste 3 % jongeren onder de 26 jaar tewerk te stellen.

De *globale doelstelling* van 4 % voor de hele privésector werd tijdens de onderzochte periode dus ruimschoots bereikt. Het aandeel van de jongeren onder de 26 jaar tewerkgesteld in de gezamenlijke ondernemingen van de privésector, uitgedrukt als percentage van het personeelsbestand van de ondernemingen met meer dan 50 werknemers tijdens het tweede kwartaal van het voorafgaande jaar, bedraagt jaarlijks zo'n 20 %.

3. Bedrijfsstages

In het kader van de relancestrategie (wet van 27 december 2012 houdende het tewerkstellingsplan) zijn de werkgevers die onder het toepassingsgebied van de wet betreffende collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités vallen, gebonden aan een globale verplichting om jaarlijks een aantal werkplekleerplaatsen ter beschikking te stellen a rato van een procent van hun globaal personeelsbestand. De Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven evalueren jaarlijks gezamenlijk of die doelstelling wordt bereikt. De Raden stellen jaarlijks een evaluatierapport van die verbintenis op. In de drie rapporten over de onderzochte periode (rapport nr. 86, 92 en 100) hebben de Raden vastgesteld dat de werkgevers voor de betreffende periode voldoen aan die globale verplichting om werkplekleerplaatsen ter beschikking te stellen (1.31 % in 2014, 1.42 % in 2015 en 1.41 % in 2016).

4. Beleid met betrekking tot risicogroepen en ingroeibanen

Sinds 1989 bestaat er voor de sectoren een verplichting om een financiële inspanning te leveren waarbij 0,1 % van de loonmassa wordt toegekend aan beleidsvormen die tot doel hebben jobcreatie te ondersteunen en de beroepsvorming en integratie van risicogroepen op de arbeidsmarkt aan te moedigen.

Die verplichting is sindsdien altijd voortgezet, hetzij via een interprofessioneel akkoord, hetzij via een regeringsbesluit. Dat is nog steeds het geval voor 2017-2018, in het kader van het interprofessioneel akkoord van 2 februari 2017.

Daarvóór moesten de sectoren een kwart van die inspanning reserveren voor de categorie van jongeren onder de 26 jaar, onder voorbehoud van bepaalde afwijkingen met betrekking tot de specifieke economische omstandigheden waarmee de betrokken sector te maken kan hebben (activiteitzone waar de nieuwe aanwervingen praktisch worden stopgezet).

In maart 2015 wilde de regering de sectoren aanmoedigen om dat bedrag ten gunste van jongeren op te trekken naar de helft van de middelen voor de integratie van risicogroepen (0,05 %). De regering beoogde daarmee 8000 ingroeibanen te creëren, d. i. banen voor jongeren met een opleiding op de werkplek.

Om de sectoren aan te moedigen, heeft de regering stimulerende maatregelen genomen waarbij extra financiële middelen worden ingezet (12 miljoen voor de periode 2016-2017) voor de sectoren die genoeg inspanningen ten gunste van de ingroeibanen leveren en die maatregelen ter advies voorgelegd aan de Nationale arbeidsraad.

Om dat stelsel van ingroeibanen in de praktijk te brengen, moeten de sectoren collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's) sluiten.

In 2015 hadden 38 sectoren een collectieve arbeidsovereenkomst gesloten om ingroeibanen te creëren. Daarvan voldeden 13 projecten aan de criteria voor ingroeibanen.

5. Bevordering van de jongerentewerking – Uitvoering van het interprofessioneel akkoord 2017-2018

Tijdens de periode 2017-2018 wensen de Belgische sociale partners op interprofessioneel niveau een aantal belangrijke maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Daartoe behoort de bevordering van de jongerentewerking en de structurele verbetering van de toestand van jongeren op de arbeidsmarkt. Begin 2017 werden de werkzaamheden voor de uitvoering van dat luik van het interprofessioneel akkoord in gang gezet binnen de Nationale Arbeidsraad. In het kader van de uitvoering van het interprofessioneel akkoord wordt gezocht naar alternatieven voor de voorstellen van de regering.

6. Andere initiatieven

De representatieve werknemers- en werkgeversorganisaties nemen regelmatig tal van initiatieven om de jongerentewerkstelling te bevorderen en hun integratie op de arbeidsmarkt te verbeteren.

Zo heeft het Verbond van Belgische Ondernemingen sinds 2015 een actiecampagne met verschillende evenementen georganiseerd om een brug te slaan tussen alle betrokken actoren teneinde de integratie van jongeren op de arbeidsmarkt te bevorderen (politici, onderwijs, maatschappelijke actoren, bedrijfsleiders en jongeren), genaamd “Young Talent in Action”.

In 2015 hebben die verschillende actoren elkaar kunnen ontmoeten tijdens een forum “Young Talent in Action”. In oktober 2017 zal een tweede editie van dat forum plaatsvinden.

In 2016 werd een praktische gids “Young talent@work” opgesteld voor een vlotte inschakeling van jongeren door de ondernemingen.

B. Inspanningen op gewestelijk niveau

1. Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In zijn opeenvolgende bijdragen heeft de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG) gewezen op de maatregelen die sinds 2013 werden genomen om te beantwoorden aan de wil van het Brussels Gewest om de beroepservaringen van jongeren te doen stijgen.

Zo hebben de sociale partners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Brusselse regering in 2011 het Pact voor een Duurzame Stedelijke Groei gesloten.

In het kader van de uitvoering ervan werden talrijke acties ondernome:

- de oprichting van een Brussels sociaal en economisch overlegcomité om met name een dialoog over werk en opleiding te organiseren tussen de sociale partners, de Brusselse regering en de communautaire overheden;
- de goedkeuring van talrijke acties om de toegang tot studentenarbeid voor iedereen te bevorderen.

In januari 2015 werd een taskforce tewerkstelling-opleiding opgericht. In dat kader heeft een werkgroep voor de hervorming van de stage- en opleidingssystemen in de ondernemingen een oriëntatienota opgesteld om de stage- en opleidingssystemen op de werkvloer bij te werken. Twee andere werkgroepen hadden betrekking op de ontwikkelingsstrategie voor alternerend leren in Brussel, alsook op de ontwikkeling van de validering van de vaardigheden in Brussel.

In 2015 kwam na het Pact voor een Duurzame Stedelijke groei de “Strategie 2025”, die tussen dezelfde actoren werd gesloten en die tot doel had Brussel op socio-economisch vlak nieuw leven in te blazen. In het kader van de uitvoering ervan worden verschillende thema’s gezamenlijk door de Brusselse sociale partners en de Brusselse regering behandeld:

- de hervorming van de maatregelen voor de doelgroepen;
- de tenuitvoerlegging van de jongerengarantie;
- de versterking van het gekruist beleid werk-opleiding;
- de versterking van de beroepsopleiding;
- de bevordering van duurzame en kwaliteitsvolle werkgelegenheid.

De ESRBHG verwijst in zijn verschillende bijdragen ook naar de verschillende uitgebrachte adviezen over thema’s betreffende de tenuitvoerlegging van het Europese actiekader inzake werkgelegenheid voor jongeren (alternerend leren, overeenkomst voor alternerend leren en opleidingsplan, stages in het gewoon en bijzonder onderwijs, kadaster van onderwijs- en post-onderwijstrajecten, instapstages, tewerkstellingsmaatregelen, maatregelen van activering via werk, stages voor werkzoekenden, stages voor een eerste beroepservaring, doelgroepen, maatregelen voor diversiteit en de strijd tegen discriminatie bij aanwerving, ...).

2. Vlaams Gewest

In zijn bijdrage geeft de “Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen” (SERV) een overzicht van de sinds 2013 ondernomen werkzaamheden die verband houden met het Europese actiekader inzake werkgelegenheid voor jongeren.

a. Risicogroepen

Naar aanleiding van de zesde staatshervorming werd het risicogroepenbeleid geregionaliseerd.

In dat opzicht werd op 21 januari 2015 in de SERV een akkoord over de principes risicogroepenbeleid gesloten, dat op 18 december 2015 gevolgd werd door de goedkeuring van een Vlaams decreet waarbinnen het risicogroepenbeleid kadert.

Begin 2016 hebben de sociale partners een akkoord bereikt over de uitvoering ervan en een uitvoeringsbesluit dat op 1 juli 2016 in werking is getreden, neemt dat akkoord gedeeltelijk op. Het voorziet in een forfaitaire vermindering van de bijdragen tijdens de periode van opleiding of gedurende acht kwartalen voor de aanwerving van laaggeschoolde en middengeschoolde jongeren.

De werkgever moet niet langer voldoen aan de verplichting van de startbaanovereenkomst, om die maatregel te kunnen genieten.

De beschrijving van de doelgroep werd recent aangepast om hooggeschoolde jongeren uit te sluiten.

b. Jongerenbonus non-profitsector

Deze maatregel, die in 2015 op federaal niveau werd ingevoerd in het kader van het generatiepact, had tot doel extra banen voor laaggeschoolde jongeren te creëren in de non-profitsector.

Naar aanleiding van de zesde staatshervorming werd dit actiedomein geregionaliseerd. De Vlaamse regering heeft per decreet beslist de jongerenbonus vanaf 15 maart 2017 geleidelijk aan te verminderen.

De SERV heeft over deze kwestie een advies uitgebracht waarin de keuze voor een dergelijk beleid voor een geleidelijke vermindering in twijfel wordt getrokken, aangezien die keuze een negatieve impact kan hebben op de kwalificatie en tewerkstelling van laaggeschoolde en middengeschoolde jongeren in de zorgsector.

c. Alternerend leren

Er wordt aan een geïntegreerd systeem voor alternerend leren gewerkt om de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt te verbeteren.

In 2015 heeft de Vlaamse regering een conceptnota goedgekeurd, waarin de vraagstukken omtrent het opstarten van innovatieve en verkennende trajecten op het terrein aan bod komen. In het kader van die nota werd een project ontwikkeld om in verschillende scholen alternerend leren in te voeren via het project "Schoolbank op de werkplek". In april 2016 zette een besluit van de Vlaamse regering een eerste stap in de uitvoering en het goedkeuringsdecreet van dit project werd in juni 2016 goedgekeurd. Tijdens het schooljaar 2016-2017 konden zes trajecten voor alternerend leren in 35 scholen worden ingevoerd. Dat project wordt voor het schooljaar 2017-2018 uitgebreid naar 20 trajecten voor alternerend leren.

Het onderwijsdecreet 27, dat in februari 2017 werd goedgekeurd, biedt jongeren tot slot de mogelijkheid om in een "brugproject" te stappen, waarna ze richting arbeidsdeelname worden begeleid, omdat ze de arbeidsmarkt nog niet zelfstandig kunnen betreden.

d. Sectorconvenants

Voor de periode 2014-2015 werden 34 sectorconvenants onderhandeld tussen de sectorale sociale partners en de Vlaamse regering. Het gaat met name om engagementen en acties voor een betere afstemming tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt.

In het voorjaar van 2016 werd een nieuwe generatie sectorconvenants goedgekeurd voor de periode 2016-2017. Die liggen in het verlengde van de vorige convenants, maar leggen nog meer de nadruk op de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Zo richten veel sectoren zich op het alternerend leren, op het aanbod van stageplaatsen in het voltijds secundair onderwijs, de vorming van leerkrachten, en/of de ontwikkeling van maatregelen voor de bevordering van wetenschappelijke opleidingen.

e. Samen tegen schooluitval

In 2013 werd een actieplan tegen het vroegtijdig schoolverlaten goedgekeurd. In 2015 werd dat plan gevolgd door een conceptnota die ter advies aan de SERV werd voorgelegd. Die laatste heeft in het kader van zijn advies van 28 september 2015 met name zijn bezorgdheid geuit over het feit dat er amper gekwalificeerd aanbod is voor jongeren die het onderwijs willen verlaten, maar niet de nodige kwalificaties voor arbeidsdeelname hebben.

f. Evenredige arbeidsdeelname

Het Vlaams EAD-beleid wordt sinds enkele jaren aangepast. De SERV heeft op 28 september 2015 een advies uitgebracht over een conceptnota van de Vlaamse regering van 9 juli 2015 waarin de focus op talent en competenties wordt gelegd. In dat advies vestigt de SERV de aandacht op de noodzaak om structurele drempels weg te werken die verhinderen dat bepaalde groepen ook effectief een plaats op de arbeidsmarkt krijgen, en op de begeleiding en sensibilisering van ondernemingen voor een diversiteitsbeleid met evenredige arbeidsdeelname.

g. Modernisering van het secundair onderwijs

Op 31 mei 2016 heeft de regering een conceptnota goedgekeurd betreffende de modernisering van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. De SERV stelt zich vragen bij de globale visie die de Vlaamse regering voor het secundair onderwijs wenst te ontwikkelen en dringt erop aan dat bepaalde studietrajecten enigszins worden toegelicht.

h. Actieplan “ondernemend onderwijs”

De Vlaamse regering heeft op 12 november 2015 een actieplan ondernemend onderwijs 2015-2019 goedgekeurd. Dat actieplan geeft uitvoering aan het akkoord van de Vlaamse regering, door ondernemingszin en ondernemerschap bij jongeren te stimuleren en via het onderwijs een positieve attitude te creëren tegenover ondernemingszin, met een leerlijn van kleuter tot hoger onderwijs. De SERV heeft daarover op 15 februari 2016 advies gegeven.

i. Hoger beroepsonderwijs

De Vlaamse regering heeft in maart 2016 een conceptnota goedgekeurd die werk wil maken van een sterk profiel voor het hoger beroepsonderwijs. Wat de opleidingen specifiek maakt, is dat ze een directe link hebben met een bepaald beroep of een cluster van beroepen. De SERV heeft over die nota op 23 mei 2016 advies gegeven. Op 15 juli 2016 werd een decreet daarover goedgekeurd. Wat dat decreet betreft, heeft de SEVR in zijn advies van 15 september 2016 een aanvraag geformuleerd om de stopzetting van huidige opleidingsprogramma's in te perken, die de regering nodig acht om de door het decreet bepaalde hervorming te implementeren.

j. Actualisering van de beroepskwalificaties

In februari 2017 heeft de Vlaamse regering een procedure uitgewerkt om de beroepskwalificaties bij te werken, d.i. alle nodige competenties om een bepaald beroep uit te oefenen. De kwalificaties, die bestaan uit beroeps- en onderwijskwalificaties, zijn verdeeld in acht niveaus, van het lager onderwijs tot de universiteit. Op 24 maart 2017 heeft de SERV over dit punt een advies uitgebracht, waarin wordt gesteld dat dat initiatief tot een betere coherentie tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt heeft geleid, maar dat de auteurs van de kwalificaties in dat hervormingsproces moesten worden betrokken.

k. Jongerengarantie

De jongerengarantie werd in het Vlaams decreet van 15 juli 2016 vastgelegd. In dat kader heeft de VDAB (Vlaamse dienst voor arbeidsbemiddeling) de opdracht gekregen aangepaste jobaanbiedingen voor te stellen aan jongeren onder de 25 jaar die niet als werkzoekenden zijn ingeschreven en die hun studies hebben afgerond.

2. Waals Gewest

De "Conseil économique et social de Wallonie" heeft in zijn opeenvolgende bijdragen de aandacht gevestigd op een aantal door de Waalse overheid ingestelde maatregelen die bijzonder belangrijk blijken te zijn om de vooropgestelde doelstellingen te halen.

a. Samenhang onderwijs-opleiding-tewerkstelling

Met het oog op de versterking van de acties die leiden tot de samenhang onderwijs-opleiding-tewerkstelling, werden “bassins de vie” (levensbekkens) ontwikkeld om ervoor te zorgen dat het aanbod van kwalificerend onderwijs en opleiding meer samenhang vertoont met de socio-economische behoeften op gewestelijk en subgewestelijk niveau.

De CESW heeft ook de aandacht gevestigd op de opwaardering van het kwalificerend onderwijs via de toegang van de leerlingen tot moderne infrastructuur die is afgestemd op de ondernemingsrealiteit (competentiecentra en centra voor geavanceerde technologie).

b. Jongerengarantie

De Waalse regering heeft een transversaal actieplan met onder andere de bepalingen voor arbeidsbemiddeling en studiebegeleiding, de strijd tegen het vroegtijdig schoolverlaten, de verbetering van tools voor de identificatie van competenties, een sterkere link met de onderneming, de ontwikkeling van ondernemingszin, enz. Er werd een stuurgroep “Jongerengarantie” opgericht om de uitwisseling tussen actoren te vergemakkelijken bij het uitvoeren van de voornoemde acties.

c. Pact voor werkgelegenheid en opleiding

De Waalse regering en de Groep van de sociale partners van Wallonië hebben in juni 2016 een pact voor werkgelegenheid en opleiding gesloten.

Met betrekking tot de jongerenproblematiek komen in dat pact meer bepaald de volgende thema's aan bod:

- De reorganisatie van de werkgelegenheidssteun

Naar aanleiding van de zesde staatshervorming werd de werkgelegenheidssteun geregionaliseerd. Die regionalisering was de gelegenheid voor een vereenvoudiging en stroomlijning van de talrijke vormen van werkgelegenheidssteun, door middel van een herziening van de doelgroepenmaatregelen. Het decreet betreffende de werkgelegenheidssteun werd in februari 2017 goedgekeurd. Die hervorming, die in overleg met de sociale partners werd uitgevoerd, is op 1 juli 2017 in werking getreden.

- Het creëren van een inschakelingscontract

De Waalse regering en de sociale partners hebben beslist samen te werken voor de creatie van een inschakelingscontract, dat tot doel heeft jonge werkzoekenden onder de 25 jaar, die minstens 18 maanden werkloos zijn en geen werkervaring hebben, een eerste beroepservaring te bieden. Die opportuniteit kan ook worden versterkt door een persoonlijke begeleiding gedurende de hele overeenkomst.

In februari 2017 heeft de Waalse regering een decreet betreffende het inschakelingscontract goedgekeurd.

- Het creëren van stageplaatsen voor leerlingen in beroepsopleiding en in alternerend leren

Volgens de CESW vereisen de ontwikkeling van het onderwijs en het alternerend leren in het bijzonder een globale aanpak van de problematiek van stageplaatsen in de ondernemingen waarbij de verschillende actoren in kwestie worden betrokken.

De Waalse regering en de sociale partners hebben overigens nagedacht over de aantrekkelijkheid van de bepalingen inzake alternerend leren voor alle actoren. In dat kader wijden ze zich aan een vereenvoudiging, kwaliteitsvolle verbetering en gelijke behandeling van alle kanalen van alternerend leren. Het zijn met name die doelstellingen die worden nagestreefd door de uitvoering van een "contrat commun d'alternance" (één overeenkomst voor alternerend leren), de creatie van de "Office francophone de la formation en alternance" (Franstalige dienst alternerende opleiding), die belast is met de sturing van het alternerend leren, en de hervorming van de financiële incentives die momenteel op gelijke wijze worden toegekend, op voorwaarde van een kwalitatieve begeleiding van de jongeren, aan operatoren alternerend leren en aan jongeren, ongeacht het gekozen kanaal voor alternerend leren.

- Versterking van de beroepskeuzevoorlichting

De Waalse regering en de sociale partners hebben zich, naast de werkgelegenheid en opleiding, gebogen over de beroepskeuzevoorlichting, door het doel te richten op de keuzerichting en door de overgang naar opkomende beroepen, beroepen met vooruitzichten en beroepen van de toekomst te bevorderen. Daartoe werd voor de drie Cités des métiers (Luik, Namen, Charleroi) één structuur met meerdere partners voor levenslange beroepskeuzevoorlichting opgezet.

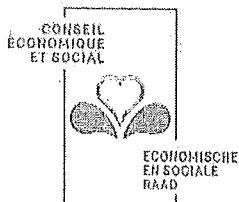
d. Begeleiding van werkzoekenden

De Waalse regering heeft diverse maatregelen genomen om de inspanningen voor individuele begeleiding te verhogen, met name door laaggeschoolde jongeren sneller te begeleiden, begeleidingsconsulenten ter beschikking te stellen en nieuwe tools aan te reiken, zoals de "essais métiers" (beroepen uitproberen), waarbij de jongeren op basis van een volledige en praktische informatie een perspectiefrijk beroep kunnen kiezen.

e. Ondersteuning voor het creëren van activiteiten

De CESW wijst op diverse maatregelen om het statuut van zelfstandige bij jongeren te promoten en zelftewerkstelling en oprichting van zeer kleine ondernemingen te bevorderen. Voorafgaandelijk zorgt de maatregel "Junior Indépendant" ervoor dat jongeren van 15 tot 20 jaar het beroep van zelfstandige kunnen ontdekken door twee weken betaalde arbeid te verrichten.

BIJLAGE 1

Conseil National du Travail
Monsieur Jean-Paul DELCROIX
Secrétaire général
Avenue de la Joyeuse Entrée, 17-21,
1040 Bruxelles

PVM/JD/JM/431

Bruxelles, le 13 juin 2017,

Objet : Cadre d'action européen sur l'emploi des jeunes

Monsieur le Secrétaire général, Cher Jean-Paul,

Le Conseil économique et social se réjouit de la démarche du Conseil National du Travail de l'inviter, dans le cadre de la transposition du cadre d'action européen pour l'emploi des jeunes, à communiquer les actions menées au niveau régional bruxellois afin d'établir un rapport d'évaluation finale des principales mesures prises au niveau belge dans le cadre des quatre thèmes prioritaires du cadre d'action (éducation, transition, emploi, entrepreneuriat), ainsi que de leur impact positif sur la thématique de l'emploi des jeunes depuis 2013.

Le 29 avril 2011, les interlocuteurs sociaux et le Gouvernement bruxellois ont signé le Pacte de croissance urbaine durable (PCUD, ou « New Deal » bruxellois) qui s'inscrivait notamment dans l'objectif de poursuite et d'amplification du dialogue social à Bruxelles afin de répondre de manière spécifique et adéquate aux défis de l'emploi, particulièrement chez les jeunes Bruxellois. Le texte souligne également le paradoxe de l'emploi à Bruxelles, c'est-à-dire que tout en constituant un bassin d'emplois majeur pour l'ensemble du pays, la Région présente un taux de chômage important (21,7% en 2009), notamment chez les jeunes (soit 31,4% en 2009).¹

Dans ce cadre, les interlocuteurs sociaux ont souhaité relever la volonté d'amplifier les actions menées dans le cadre du Contrat pour l'économie et l'emploi afin de promouvoir les premières expériences professionnelles des jeunes.

Certaines mesures doivent être mises en avant :

1. Création d'un Comité bruxellois de concertation économique et sociale (CBCES : interlocuteurs sociaux et Gouvernement bruxellois) élargi aux pouvoirs publics communautaires, ainsi qu'aux organismes publics régionaux et communautaires relevant de leurs compétences à Bruxelles et concernés par le New Deal, afin d'organiser un dialogue permanent en matière de politique économique, d'emploi, de formation et d'enseignement ainsi que sur les questions propres à la situation particulière de la Région bruxelloise en la matière, de manière à faire émerger les

¹ A noter : Fin mai, Bruxelles compte 91.448 chercheurs d'emploi, soit un taux de chômage de 16,4%. Cette 31ème baisse successive du chômage correspond à une diminution de 4.247 personnes par rapport à 2016 (-4,4%), de 9.590 personnes par rapport à 2015 (-9,5%) et de 16.077 personnes par rapport à 2014 (-15,0%). Le chômage des jeunes, en baisse continue depuis 4 ans, atteint quant à lui un taux de 22,4%. Bruxelles compte 8.853 jeunes chercheurs d'emploi, soit 970 de moins que l'an dernier (-9,9%), 1.968 de moins qu'en mai 2015 (-18,2%) et 3.675 de moins qu'en mai 2014 (-29,3%). Il faut remonter en mai 1991 pour trouver un nombre de jeunes chercheurs d'emploi plus bas (8.849). (Source : Actiris, 2 juin 2017)

questions et propositions. Il s'est réuni pour la première fois le 11 décembre 2013, avec comme thème l'enseignement, en présence de Marie-Martine Schyns et de Pascal Smet.

2. Mise en place d'actions visant à inciter les entreprises à rompre avec la pratique qui consiste à réserver les jobs étudiants aux enfants des membres du personnel ou de la direction :
 - a. rédaction d'un communiqué de presse « Accès pour tous au travail étudiant » relatif à l'accès pour tous les jeunes aux jobs étudiants (mai 2014)
 - b. organisation d'une « Table-ronde sur les pratiques de recrutement de travailleurs sous contrat étudiant », en présence des directions des ressources humaines et des délégués syndicaux de plusieurs grandes entreprises présentes à Bruxelles (identification des freins et de recommandations)

Le 21 janvier 2015, une Task Force opérationnelle Emploi-Formation-Enseignement-Entreprises a été mise en place et rassemble les acteurs politiques et les services publics d'emploi et de formation, les acteurs socio-économiques du CESRBC et les acteurs de l'enseignement. Dans ce cadre, le Conseil a piloté, avec les cabinets des Ministres communautaires compétents pour l'enseignement, un groupe de travail sur la réforme des dispositifs de stages et de formations en entreprises. Ses travaux ont permis d'élaborer une note d'orientations stratégiques concernant les dispositifs de stages et formations en milieu de travail qui doivent être modifiés, supprimés ou créés. Par ailleurs, les interlocuteurs sociaux ont participé aux travaux de deux autres groupes de travail de la Task Force, l'un relatif à la stratégie de développement de la formation en alternance à Bruxelles, et l'autre au développement de la validation des compétences à Bruxelles. Le Conseil a par la suite remis une contribution sur les notes d'orientations rédigées dans le cadre de ces deux GT (A-2016-056-CES).

Le 16 juin 2015, le Gouvernement et les interlocuteurs sociaux bruxellois ont signé la « Stratégie 2025 ». Ce programme en matière économique et sociale a pour objectif de redynamiser l'économie bruxelloise, avec une vision prospective sur 10 ans. Cette Stratégie est structurée en deux axes : un axe regroupant les chantiers menés au niveau régional et un axe regroupant les chantiers menés en collaboration avec d'autres entités fédérées.

Cette Stratégie est mise en œuvre en collaboration avec le CESRBC. Cette collaboration portera sur différents niveaux opérationnels, selon les chantiers : certains chantiers feront l'objet d'une priorité « partagée » (leurs pilotage et mise en œuvre se feront en collaboration étroite avec les interlocuteurs sociaux notamment par le biais de « contributions »), d'autres, en priorité « concertée », seront du pilotage direct du Gouvernement mais feront l'objet d'une concertation approfondie avec les partenaires sociaux, sans pour autant qu'ils n'y engagent d'obligation d'intervention.

Font l'objet notamment d'une priorité partagée :

- la mise en œuvre de la Sixième Réforme de l'État, avec deux chantiers principaux : la réforme des dispositifs « Groupes-cibles » et l'intégration du dispositif titres-services dans le champ de compétence de la Région de Bruxelles-Capitale ;
- la mise en œuvre de la Garantie pour la jeunesse (axe 2 – objectif 1), avec deux objectifs essentiels à l'horizon 2020 : contribuer à la lutte contre le chômage et le sous-emploi des jeunes de 15 à moins de 25 ans et contribuer à l'amélioration des compétences (au sens large) des jeunes en vue de leur (r)entrée sur le marché de l'emploi ;
- le renforcement des politiques croisées emploi-formation (axe 2- objectif 4) ;
- le renforcement de la formation professionnelle (axe 2- objectif 5) ;
- la promotion de l'emploi durable et de qualité (axe 2- objectif 8).

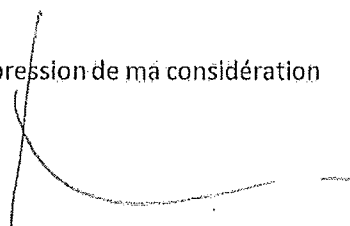
Enfin, au cours de ses travaux de Commissions, le Conseil a adopté **21 avis et 5 contributions**² en lien avec les thèmes abordés dans le cadre d'action européen sur l'emploi des jeunes :

- Avis du 17 janvier 2013 relatif au projet d'accord de coopération entre l'Etat fédéral, les Communautés et les Régions relatif aux stages de transition ;
- Avis du 17 octobre 2013 relatif à l'avant-projet d'accord de coopération entre la Communauté française, la Région wallonne, la Région de Bruxelles-Capitale, la Commission communautaire française et la Communauté germanophone organisant la mise en œuvre d'un cadastre des parcours éducatifs et post-éducatifs ;
- Avis du 20 février 2014 relatif au projet d'accord de coopération entre la Région de Bruxelles-Capitale, la Communauté française et la Commission communautaire commune relatif à l'équipement mis à disposition dans le cadre de la revalorisation de l'enseignement qualifiant et à la collaboration entre les Centres de Technologies Avancées, les Centres de Compétence et les Centres de Référence professionnelle ;
- Avis du 15 mai 2014 concernant le Programme opérationnel 2014-2020 des Fonds structurels européens pour la Région de Bruxelles-Capitale (A-2014-045-CES) ;
- Avis du 2 mars 2015, émis par le Conseil d'administration, concernant l'organisation des stages dans l'enseignement secondaire ordinaire de plein exercice et dans l'enseignement secondaire spécialisé de forme 3 et de forme 4 - Proposition d'un profil de fonction pour les tuteurs en entreprise. Emis par le Conseil d'administration du 2 mars 2015 (A-2015-018-CES).
- Avis du 20 avril 2015 concernant l'avant-projet d'accord de coopération entre la Communauté française, la Région wallonne et la Commission communautaire française concernant le Service francophone des métiers et des qualifications (A-2015-021-CES) ;
- Avis du 1er juin 2015, entériné par l'Assemblée plénière du 16 juin 2015, concernant l'avant-projet d'arrêté 2015/641 du Collège de la Commission communautaire française relatif au contrat d'alternance et au plan de formation y afférent, tels que prévus en vertu de l'accord de coopération-cadre relatif à la formation en alternance, conclu à Bruxelles, le 24 octobre 2008 et modifié par les avenants des 27 mars et 15 mai 2014 (A-2015-032-CES) ;
- Avis du 16 juin 2015 concernant l'avant-projet d'ordonnance relative aux stages pour demandeurs d'emploi (A-2015-039-CES) ;
- Recommandations du 26 octobre 2015 pour une politique groupes cibles efficiente en Région de Bruxelles-Capitale (document de travail) (A-2015-066-CES) ;
- Avis du 5 octobre 2015 concernant l'avant-projet d'accord de coopération entre la Communauté française, la Région wallonne et la Commission Communautaire française de la Région de Bruxelles-Capitale relatif à l'Agence francophone pour l'éducation et la formation tout au long de la vie (AEF - Europe) et son décret d'assentiment (A-2015-061-CES) ;
- Avis du 21 janvier 2016 concernant le projet d'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale relatif au stage de première expérience professionnelle (A-2016-001-CES) ;
- Avis du 7 mars 2016 émis par le Conseil d'Administration concernant l'avant-projet d'arrêté de la Commission communautaire française portant exécution décret du 17 mars 1994 portant création de l'Institut bruxellois francophone pour la Formation professionnelle (A-2016-016-CES) ;
- Avis du 17 mars 2016 concernant l'avant-projet d'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale modifiant l'arrêté de la Région de Bruxelles-Capitale du 5 février 1998 déterminant les critères de répartition des subventions accordées aux pouvoirs locaux occupant des agents contractuels subventionnés et l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 28 novembre 2002 relatif au régime des contractuels subventionnés (A-2016-021-CES) ;

² Disponibles sur notre site Internet : www.ces.brussels

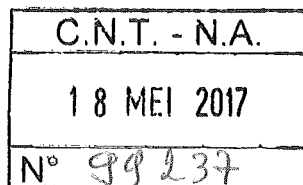
- Remarques du 17 mars 2016 concernant le Programme de Réforme de la Région de Bruxelles-Capitale 2016 (A-2016-022-CES) ;
- Avis du 21 avril 2016 concernant le plan d'action stratégique des partenariats d'Actiris 2016-2017 (A-2016-025-CES) ;
- Avis du 21 avril 2016 concernant l'avant-projet d'ordonnance modifiant l'ordonnance du 18 janvier 2001 portant organisation et fonctionnement de l'Office régional de l'emploi en vue de mettre en œuvre la Sixième Réforme de l'État et de modifier la dénomination de cet office (A-2016-026-CES) ;
- Contribution adoptée par le Conseil d'administration le 4 juillet 2016 relative au Plan de formation 2020 et aux notes stratégiques concernant la Validation des compétences, la Formation en alternance, les Pôles Formation-Emploi et les Stages (A-2016-056-CES) ;
- Avis adopté par le Conseil d'administration le 4 juillet 2016 concernant la deuxième contribution relative à la réforme des dispositifs d'aide à l'emploi (A-2016-057-CES) ;
- Avis adopté par le Conseil d'administration le 5 septembre 2016 concernant l'avant-projet d'arrêté du Collège de la Commission communautaire française portant exécution de l'accord de coopération-cadre relatif à la formation en alternance, conclu à Bruxelles le 24 octobre 2008 entre la Communauté française, la Région wallonne et la Commission communautaire française (A-2016-059-CES) ;
- Contribution adoptée par le Conseil d'administration le 16 septembre 2016 relative au projet de Plan Formation 2020 (A-2016-073-CES) ;
- Avis adopté par le Conseil d'administration le 5 septembre 2016 concernant l'avant-projet d'arrêté du Collège de la Commission communautaire française modifiant l'arrêté du 15 juillet 2015 relatif au contrat d'alternance (A-2016-058-CES) ;
- Contribution adoptée par le Conseil d'administration élargi le 24 novembre 2016 relative aux mesures complémentaires nouvelles en matière de diversité et de lutte contre les discriminations à l'embauche (A-2016-092-CES) ;
- Contribution adoptée par le Conseil d'administration le 5 décembre 2016 relative à l'avant-projet d'ordonnance relative aux aides à l'emploi accessibles en Région de Bruxelles-Capitale (A-2016-102-CES) ;
- Avis du 22 décembre 2016 concernant les mesures complémentaires nouvelles en matière de diversité et de lutte contre les discriminations à l'embauche (A-2016-100-CES) ;
- Avis du 19 janvier 2017 concernant l'avant-projet d'ordonnance relative aux aides à l'emploi accessibles en Région de Bruxelles-Capitale (A-2017-001-CES) ;
- Contribution adoptée par le Conseil d'administration le 3 mai 2017 relative à l'avant-projet d'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale concernant les dispositifs d'activation à l'emploi (A-2017-026-CES).

Jé vous prie d'agrée, Monsieur le Secrétaire général, Cher Jean-Paul, l'expression de ma considération distinguée.

Philippe Van Muylder
Président

BIJLAGE 2

De heer Jean-Paul Delcroix
Secretaris van de Nationale Arbeidsraad
Nationale Arbeidsraad
Blijde inkomstlaan 17-21
B-1040 Brussel

contactpersoon
Niels Morsink
nmorsink@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20170516_Europeesactiekaderwerkjongeren_nmit

Brussel
16 mei 2017

Europees actiekader inzake werkgelegenheid voor jongeren

Geachte heer Delcroix

beste Jean-Paul,

Op 16 mei 2017 ontvingen wij uw vraag om een korte bijgewerkte balans te krijgen van de acties die de deelentiteiten hebben ondernomen met betrekking tot het Europese actiekader voor jongeren (leren, overgang naar en binnen de arbeidsmarkt, scheppen van meer kwaliteitsvolle banen) sedert de goedkeuring ervan in 2013.

Decreet doelgroepenbeleid

Naar aanleiding van de zesde staatshervorming werd het doelgroepenbeleid geregionaliseerd. In zijn beleidsnota drukte de minister van Werk zijn engagement uit om tot een Banenpact te komen met de sociale partners dat het doelgroepenbeleid vereenvoudigd door in te zetten op drie doelgroepen: jongeren, 55-plussers en personen met een arbeidshandicap. Wat betreft de jongeren wordt er gebruik gemaakt van het systeem van de vermindering van de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid. De modaliteiten werden in het afgelopen vastgelegd.

Op 21 januari 2015 sloten de Vlaamse sociale partners het SERV-akkoord 'principes doelgroepenbeleid'. Na een conceptnota van de minister die werd goedgekeurd op 23 januari 2015 kwamen de sociale partners tot een breder en meer gedetailleerd akkoord op 21 oktober 2015. Op 18 december 2015 keurde de Vlaamse Regering het decreet doelgroepenbeleid goed, waarmee een kader werd aangenomen dat ruimte liet voor verder overleg met het oog op het uitvoeringsbesluit. Dit overleg resulteerde in een akkoord tussen sociale partners op 9 maart 2016. Op 10 juni 2016 keurde de Vlaamse Regering een uitvoeringsbesluit goed, dat het resultaat van het overleg niet helemaal volgde. De sociale partners vroegen een doelgroepkorting van drie jaar voor laaggeschoolden. De Vlaamse Regering besliste dat dit een doelgroepkorting van twee jaar werd.

In het uitvoeringsbesluit wordt het forfaitaire bedrag van de vermindering van de werkgeversbijdragen tijdens de periode van opleiding als leerling vastgelegd op maximaal 1.000 euro per kwartaal. In hetzelfde uitvoeringsbesluit worden de forfaitaire bedragen voor de aanwerving van laaggeschoolde jongeren vastgelegd. Bij de aanwerving van deze jongeren kan de werkgever beroep doen op een doelgroepvermindering van maximaal 1.150 euro/kwartaal

gedurende acht kwartalen. Voor de middengeschoolde jongeren kan de werkgever gedurende acht kwartalen genieten van een doelgroepvermindering van maximaal 1.000 euro/kwartaal.

Daarnaast moeten werkgevers volgens de huidige regelgeving voldoen aan de startbaanverplichting alvorens ze een doelgroepvermindering voor jonge werknemers kunnen aanvragen. Deze startbaanverplichting houdt in dat de werkgever een bepaald percentage (3 of 1,5%) jongeren moet tewerk stellen. Het doelgroependecreet heeft deze voorwaarde voor de toekenning van de doelgroepvermindering opgeheven. Werkgevers zullen vanaf 1 juli 2016 niet langer aan de verplichting van de startbaanovereenkomst moeten voldoen om in aanmerking te komen voor de vermindering. Het uitvoeringsbesluit treedt in werking op 1 juli 2016.

De Vlaamse Regering paste in een decreet op 2 maart 2017 de definitie van de doelgroep aan. Jongeren die een diploma hoger onderwijs binnen vier maanden gaan behalen, worden uitgesloten.

■ Jongerenbonus

De maatregel 'jongerenbonus non-profit' vond zijn oorsprong in het Generatiepact. De doelstelling van de maatregel is het scheppen van bijkomende werkgelegenheid ten gunste van laaggeschoolde jongeren in de social-profitsector. De Vlaamse Regering besliste deze maatregel gedeeltelijk uit te doven. Het deelproject 'deeltijds leren/deeltijds werken' wordt verdergezet.

Op 16 januari 2017 gaf de SERV advies over de uitdoving van de jongerenbonus. De SERV plaatste vraagtekens bij deze beslissing op basis van volgende argumenten. Meer mensen aan de slag, in gemiddeld langere loopbanen en meer werkbare jobs vraagt om flankerend arbeidsmarktbeleid, met name het ondersteunen van de actieve bevolking bij de combinatie arbeid en gezin of bij de combinatie arbeid en zorg. Het is voor de SEV belangrijk de capaciteit in de kinderopvang en ouderenzorg te garanderen. Het afschaffen van de jongerenbonus zal een negatieve impact hebben op de (verdere) kwalificering en activering en instroom van laag- en middengeschoolde jongeren in de zorgsector. Tijdelijke werkervaring is geen volwaardig alternatief want kan niet worden ingezet zonder impact op de capaciteit. Bovendien vindt de SERV dat tijdelijke werkervaring niet als passe-partout mag fungeren voor uiteenlopende maatregelen die uitdoven of worden afgeschaft. Tijdelijke werkervaring moet zoals elke maatregel met een duidelijke focus qua doelstelling en doelgroep worden ingezet.

■ Duaal Leren

De Vlaamse ministers van Werk en Onderwijs bereiden een geïntegreerd systeem Leren en Werken voor om de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt te verbeteren. Duaal leren is een doorgedreven vorm van werkplekleren, waarbij de hoofdmoot van de te verwerven competenties in de arbeidssituatie worden aangeleerd.

In haar vergadering van 3 juli 2015 heeft de Vlaamse Regering goedkeuring verleend aan de (herwerkte) conceptnota 'Duaal leren: een volwaardige kwalificerende leerweg' en aan de aanpak en verdere werkwijze rond duaal leren zoals in deze nota wordt vooropgesteld. Eén van de punten hierin is het opstarten van innovatieve en verkennende trajecten op het terrein rond vier sporen, die moeten toelaten om het concept van duaal leren verder te verfijnen en de hervorming in de praktijk te concretiseren. Die sporen kunnen niet los van elkaar worden gezien, vermits ze allen bepaalde aspecten belichten van een systeem waar opleiding en vorming binnen een schoolcontext én een ondernemingscontext geïntegreerd plaatsvinden. Spoor 2 in die reeks is het sleutelproject 'Schoolbank op de werkplek', waarin een aantal opleidingen over verschillende

scholen dual wordt opgezet. Het besluit van de Vlaamse Regering van 22 april 2016 zette een eerste stap in de uitvoering. Op 1 juni 2016 werd het decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 22 april 2016 betreffende het tijdelijke project "schoolbank op de werkplek" rond dual leren in het secundair onderwijs aangenomen.

Op 10 juni 2016 keurde de Vlaamse Regering het besluit houdende uitvoering van het decreet tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen goed. De raad formuleerde een aantal bemerkingen en aandachtspunten bij het ontwerp van besluit in het advies 16 juni 2016.

In het schooljaar 2016 – 2017 werd gestart met zes dual georganiseerde studierichtingen in een 35-tal scholen en met 129 leerlingen, die met een SAO (stage alternerende opleiding), een OAO (overeenkomst alternerende opleiding) of een deeltijdse arbeidsovereenkomst aan de slag zijn. In een besluit van de Vlaamse Regering eind maart werd dit uitgebreid voor schooljaar 2017-2018 met veertien bijkomende opleidingen voor dual leren. De SERV is positief over een uitbreiding van het tijdelijk project 'Schoolbank op de Werkplek', maar had een aantal bedenkingen bij de omvang van de uitbreiding en de sterke focus op beroepsgerichte opleidingen, alsook bij de selectievoorwaarden en de voortrajecten en de brugprojecten.

In februari 2017 werd Onderwijsdecreet XXVII goedgekeurd. Daarin werd opgenomen dat meerderjarige jongeren die zich inschrijven in het stelsel Leren en Werken maar nog niet arbeidsrijp bevonden worden, zullen kunnen instappen in een brugproject en via dit voorafgaand ondersteuningstraject begeleid kunnen worden richting arbeidsdeelname. Binnen het stelsel Leren en Werken wordt differentiatie in de vorm van versnelling of remediëring via flexibele, individuele leertrajecten mogelijk, zoals dat ook in het gewoon voltijds onderwijs het geval is. De SERV was ook tevreden dat er 19 nieuwe standaardtrajecten kunnen opstarten in 2017-2018.

■ **Sectorconvenants**

De (34) sectorconvenants worden onderhandeld tussen de sectorale sociale partners en de Vlaamse regering. De sectoren dienen een visie (omgevingsanalyse, toekomstige competentienoden, sterkte-zwakke analyse, prioriteiten) uit te werken. Op basis hiervan worden bepaalde acties uitgewerkt. Deze acties hebben betrekking op afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt; competentiebeleid waaronder leven lang leren; beleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit. Elke convenant dient engagementen op te nemen rond deze 3 decretaal verankerde thema's bijvoorbeeld binnen een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt worden onder andere engagementen genomen in verband met het aanbieden van kwaliteitsvolle stage- en werkervaringsplaatsen.

In het voorjaar van 2016 werd een nieuwe generatie sectorconvenants goedgekeurd. Er is vooral een continuering van de engagementen uit de vorige convenantperiode. Men stelt vast dat aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt opnieuw een zeer prominent thema is in de sectorconvenants, dat in al zijn facetten wordt aangesneden en waar veel tijd en energie in wordt geïnvesteerd door de sectoren en hun respectievelijke sectorconsulenten. 26 van de 33 sectoren zullen de komende 2 jaar inzetten op het nieuwe dual leren, 22 sectoren zetten in op (stages in) het voltijds secundair onderwijs, 21 sectoren zullen leerkrachten of docenten ondersteunen (via stages, opleiding, ...) en 14 sectoren maken werk van STEM.

■ **'Samen tegen Schooluitval'**

Het Actieplan Vroegtijdig Schoolverlaten van september 2013, is een resultaat van het Vesoc-akkoord Loopbaanbeleid (het Loopbaanakkoord). De partners in het actieplan zijn velerlei: de

onderwijskoepels en –netten, de opleidingspartners VDAB en Syntra, de interprofessionele sociale partners, de strategische adviesraden SERV en Vlor,

De huidige Vlaamse Regering wil verder werk maken van het verminderen van het aantal spijbelaars en wil het vroegtijdig schoolverlaten remediëren. De conceptnota 'Samen tegen schooluitval' is de opvolger van het Actieplan Vroegtijdig Schoolverlaten van september 2013. De SERV gaf hierover advies op 28 september 2015. Het is positief dat de Vlaamse regering een geïntegreerd beleid rond schooluitval wenst te voeren en daarbij focust op samenwerking, over beleidsdomeinen heen. Het doel van dat beleid is om het aantal spijbelaars en het aantal vroegtijdig schoolverlaters terug te dringen en voor elke jongere het 'leerrecht' te garanderen. De SERV uitte zijn bezorgdheid dat er geen kwalificerend aanbod zal zijn voor een grote(re) groep jongeren die geen welzijnsproblemen hebben, het voltijds secundair onderwijs willen verlaten, arbeidsmarktgericht zijn maar niet klaar voor arbeidsdeelname worden bevonden.

■ **Evenredige Arbeidsdeelname (EAD)**

Het EAD-beleid wordt geregeld door het decreet van 8 mei 2002. Dit EAD-beleid vertrekt vanuit de achterstelling van bepaalde groepen op de arbeidsmarkt. Een van deze kansengroepen zijn de ongekwalficeerd uitgestroomde jongeren. Dit zijn personen van 18 tot en met 24 jaar die ten hoogste een diploma van het lager secundair onderwijs hebben behaald.

De minister van Werk wenst het huidige EAD-beleid aan te passen. In een conceptnota van 9 juli 2015 heroriënteert hij het EAD-beleid naar een focus op talent en competenties. Hierdoor zouden de huidige maatregelen uitdoven en worden vervangen door drie sporen. Ten eerste, het activeren van talenten, waarbij via competentiegericht matchen wordt ingezet op een drempelverlaging voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ten tweede, het investeren in talenten, waarbij ondernemingen en organisaties in het verbeteren van de kwaliteit van hun HR-beleid worden ondersteund. Ten derde, een mobiliserende strategie over talent en competentie om vooroordelen te doorbreken.

De SERV adviseerde op 28 september 2015 over deze conceptnota. Hierin benadrukt de SERV dat een diversiteitsbeleid met evenredige arbeidsdeelname als onderliggend streefdoel nu en in de toekomst belangrijk blijft. Naast competenties en talenten zichtbaar maken en ondersteunen en het vraaggestuurd stimuleren en ondersteunen van een strategisch HR-beleid op ondernemingsniveau is er nood aan de aanpak van structurele drempels die verhinderen dat de talenten van bepaalde groepen ook effectief een plaats krijgen op de Vlaamse arbeidsmarkt; sensibilisering en toeleiding van ondernemingen en organisaties die de weg naar de voorziene vraaggestuurde ondersteuning niet vinden; het creëren van draagvlak bij bedrijven en organisaties, werknemers, andere collega-werknemers op de werkvloer, vakbonden, sectoren, de ruime arbeidsmarkt en de maatschappij en een ruimere focus dan de activering van niet-werkende werkzoekenden.

■ **Modernisering secundair onderwijs**

De Vlaamse Regering keurde op 31 mei 2016 een conceptnota goed omtrent de modernisering van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Met betrekking tot de overgang naar de arbeidsmarkt had de SERV hier nog enkele vragen bij. Het globale plaatje van het secundair onderwijs ontbreekt; er is immers onvoldoende duidelijkheid over Se-n-Se, de TSO-specialisatiejaren en de 7de jaren BSO; de SERV vroeg een timing voor en duidelijkheid over een heldere invulling voor Se-n-Se en wat het effect daarvan kan zijn op de inhoudelijke uitwerking van studierichtingen. Er is tenslotte bezorgdheid over het kwalificeringstraject van leerlingen in

de arbeidsmarktgerichte opleidingen. Dit dient bijzondere aandacht te krijgen. Een onderwijskwalificering op VKS-niveau 3 kan een reden zijn voor leerlingen en ouders om niet voor arbeidsmarktgerichte opleidingen te kiezen. Het volgen van een Se-n-Se opleiding moet in de toekomst deel uitmaken van een logische leerlijn van leerlingen in de arbeidsmarktgerichte studierichtingen.

▀ Actieplan ondernemend onderwijs

Op 12 november 2015 keurde de Vlaamse Regering het actieplan ondernemend onderwijs 2015-2019 goed. Het Actieplan geeft uitvoering aan de intenties uit het Vlaams Regeerakkoord. Daarin wil de Vlaamse regering het signaal geven dat ze ondernemen en ondernemers waardeert door onder meer bij jongeren ondernemingszin te stimuleren en via het onderwijs een positieve attitude te creëren tegenover ondernemingszin en ondernemerschap. Daarover wil men sluitende afspraken in de eindtermen. Daarnaast wil men voorzien in een speciaal statuut voor student-ondernemers. De Vlaamse regering wenst ondernemingszin en ondernemerschap te stimuleren met een leerlijn van kleuter tot hoger onderwijs, onder meer door partners van de school in de klas te halen om ondernemerschap te verduidelijken en waar mogelijk aan te moedigen. Op 15 februari 2016 gaf de SERV hierover advies, daarin vraagt de raad onder andere dat er geen evaluatie wordt gemaakt van het actieplan 2011-2014, om daar op concreet verder te kunnen werken.

▀ Hoger Beroepsonderwijs

Het hoger beroepsonderwijs (HBO5) kreeg zijn huidige plaats in het Vlaamse onderwijslandschap met het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs. Met de verdere uitbouw van het HBO5 doelt het regeerakkoord op zowel de HBO5-opleidingen die nu georganiseerd worden in de CVO als de HBO5-opleiding verpleegkunde die georganiseerd wordt in secundaire scholen, telkens in de context van een samenwerkingsverband met een hogeschool. Met deze conceptnota wil men verder werk maken van een sterk profiel voor het hoger beroepsonderwijs. Wat de opleidingen specifiek maakt, is dat ze een directe link hebben met een bepaald beroep of een afgebakende cluster van beroepen.

Op 23 mei 2016 gaf de SERV hierover advies. De SERV is voorstander van de uitbouw van het hoger beroepsonderwijs (HBO5) in Vlaanderen. De meerwaarde van HBO5 is dat het arbeidsmarktgerichte opleidingen biedt die tegelijk een kwalificatie van het hoger onderwijs bieden. De SERV staat achter de visie dat HBO5 ook voor generatiestudenten aantrekkelijker moet worden. De SERV stelt echter vast dat met de conceptnota een onderwijsaanbod dat goed werkt voor een grote groep van lerenden organisatorisch wordt omgegooid om zodoende beter de generatiestudenten te bereiken. Het realiseren van een grotere zichtbaarheid van het HBO5 en de toeleiding van meer generatiestudenten kan onder meer door een grotere bekendmaking van dit onderwijsniveau, meer studie- en trajectbegeleiding en het toekennen van studentenvoorzieningen en studietoelagen.

Op 15 juli 2016 keurde de Vlaamse Regering een decreet goed waarin in functie van de verdere uitbouw van het HBO5 de relatie tussen een beroepskwalificatie en een onderwijskwalificatie op niveau 5 werd herbekeken. Op 15 september 2016 herhaalt de SERV in een advies op dit decreet zijn vraag naar een inkorting van de programmatiestop in het HBO5 voor nieuwe opleidingen. Het is geen goede zaak dat er gedurende drie jaar geen nieuwe opleidingen kunnen starten.

▀ Actualisering beroepskwalificaties

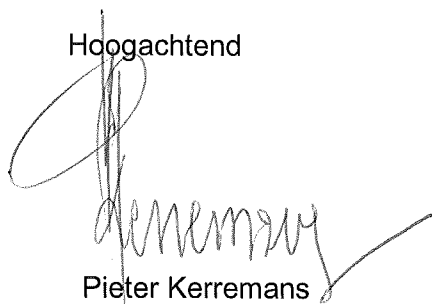
De Vlaamse Regering besloot op 17 februari 2017 om een procedure uit te tekenen om de beroepskwalificaties te actualiseren. Kwalificaties beschrijven wat je moet kennen en kunnen om een beroep uit te oefenen, een opleiding te starten of deel te nemen aan de maatschappij. In de Vlaamse kwalificatiestructuur zijn de kwalificaties ondergebracht op 8 niveaus, van basisonderwijs tot universiteit. Dat bevordert de transparantie en uitwisselbaarheid van kwalificaties in het opleidingslandschap en op de arbeidsmarkt. Er zijn beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties. Een beroepskwalificatie bepaalt wat je moet kennen en kunnen om een bepaald beroep uit te oefenen. Een onderwijskwalificatie geeft weer wat je moet kennen en kunnen om verdere studies aan te vatten, te functioneren in onze maatschappij of een bepaald beroep uit te oefenen.

De SERV vond het zonder meer positief dat met dit wetgevend initiatief een procedure wordt uitgetekend om de beroepskwalificaties (BK) te actualiseren. Dit draagt onder andere bij aan een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en zorgt voor een actuele Vlaamse Kwalificatiestructuur die tot doel heeft het levenslang leren te bevorderen. Desalniettemin formuleert de SERV in een advies hierover op 24 maart 2017 enkele bedenkingen. Zo wil de SERV de betrokkenheid van indieners van de BK's bij de actualisering verankerd zien in het voorliggend besluit.

▀ Jeugdgarantie

In het decreet van 15 juli 2016 met betrekking tot de zesde staatshervorming schreef minister Muyters de jeugdgarantie in het VDAB-decreet in. De VDAB kreeg de taak om aan jongeren (onder de 25 jaar) die niet ingeschreven zijn als werkzoekende en die hun studies hebben stopgezet, een passend aanbod te doen.

Hoogachtend

Pieter Kerremans

Administrateur-Generaal

BIJLAGE 3

DEMANDE DU CNT RELATIVE AUX ACTIONS MENÉES AU NIVEAU RÉGIONAL EN LIEN AVEC LE CADRE D'ACTION EUROPÉEN POUR LES JEUNES

INTRODUCTION

En juin 2013, les partenaires sociaux européens ont adopté un cadre d'action sur l'emploi des jeunes. Dans le cadre de la mise en œuvre par les partenaires sociaux nationaux des lignes directrices de ce cadre et de l'évaluation de celle-ci, le CNT a adopté trois rapports annuels des mesures prises¹, incluant notamment les contributions du CESW, du SERV et du CESRBC.

Dans le cadre de la préparation du rapport d'évaluation finale du CNT, le CESW communique le document suivant. Celui-ci n'a pas vocation à décrire de façon exhaustive l'ensemble des mesures adoptées ou développées par les pouvoirs publics wallons en lien avec le cadre d'action européen pour les jeunes. Le CESW met ici en évidence des éléments qui, aux yeux des interlocuteurs sociaux wallons, apparaissent particulièrement importants depuis le précédent rapport en vue de répondre aux objectifs poursuivis.

¹ Rapport n° 88 du CNT du 15.07.15, Rapport n° 94 du CNT du 5.10.15 et Rapport n°99 du CNT du 19.07.16 relatif au cadre d'action pour l'emploi des jeunes.

RÉPONSE DU CESW

Conformément au contenu de la Déclaration de politique régionale 2014-2019, le Gouvernement wallon et le Groupe des partenaires sociaux de Wallonie (GPS-W) ont conclu en juin 2016 un **Pacte pour l'Emploi et la Formation**. Parmi les thématiques abordées dans ce Pacte, les points suivants concernent plus spécifiquement les jeunes :

- la réorganisation des aides à l'emploi,
- les principes fondamentaux et la méthode de création d'un contrat d'insertion pour les jeunes.
- la création de places de stages pour les apprenants de la formation professionnelle et en alternance,
- le renforcement de l'orientation professionnelle tout au long de la vie.

La réorganisation des aides à l'emploi

Pour le Gouvernement wallon et les interlocuteurs sociaux, la réorganisation des aides à l'emploi a constitué une priorité, en particulier dans le cadre de la mise en œuvre de la sixième Réforme de l'Etat. L'objectif poursuivi était de simplifier et rationaliser les nombreuses aides à l'emploi existantes autour d'un nombre limité d'outils ciblés et efficaces.

Cette réorganisation est passée par une refonte des politiques axées sur les groupes-cibles, qu'il s'agisse des mécanismes de réductions de cotisations sociales ou des dispositifs d'activation des allocations de chômage.

Le Gouvernement wallon et les interlocuteurs sociaux ont ainsi convenu de maintenir des politiques groupes-cibles, parmi lesquels les jeunes figurent en première ligne. Le décret relatif aux aides à l'emploi à destination des groupes-cibles a été adopté en février 2017, pour une entrée en vigueur de la réforme le 1er juillet 2017.

Parmi les aides groupes-cibles adoptées, une aide octroyée sous forme du versement d'une allocation de travail vise spécifiquement les demandeurs d'emploi peu ou moyennement qualifiés de moins de 25 ans. Ces jeunes peuvent bénéficier de cette mesure d'activation pendant une durée de 36 mois, consécutifs ou non, auprès d'un ou plusieurs employeurs. Le montant octroyé est dégressif, de 500 à 125 € par mois.

La création d'un contrat d'insertion

Le Gouvernement wallon et les interlocuteurs sociaux ont également convenu de créer un nouveau dispositif d'activation, le « Contrat d'insertion ». Le décret relatif au contrat d'insertion a ainsi été adopté en février 2017, pour une entrée en vigueur de la mesure le 1er juillet 2017.

D'une durée d'un an à temps plein, ce contrat d'insertion vise à offrir une première expérience professionnelle aux jeunes demandeurs d'emploi de moins de 25 ans, inoccupés depuis au moins 18 mois et sans expérience de travail. Le travailleur bénéficie d'une allocation de travail de 700 € par mois que l'employeur peut déduire du salaire net.

Afin de renforcer les apports de cette expérience professionnelle, le jeune peut bénéficier d'un accompagnement par un job coach auprès d'un partenaire du FOREM.

La création de places de stage

Le Gouvernement wallon et les interlocuteurs sociaux ont fait de la formation en alternance une priorité majeure de la législature. Parallèlement à la mise en place de l'Office francophone de la formation en alternance (OFFA) et du contrat commun d'alternance, l'objectif est de pouvoir disposer d'un nombre croissant de places de stage en entreprise afin de permettre non seulement aux apprenants de se confronter à l'exercice d'un métier en situation réelle mais également aux entreprises de contribuer à l'émergence des compétences professionnelles dont elles auront besoin.

Dans cette perspective, la réforme des incitants financiers à l'alternance vise un développement qualitatif et quantitatif de l'offre de places de stage, ainsi que l'élimination des concurrences entre les opérateurs. Les nouveaux incitants financiers à l'alternance, entrés en vigueur au 1er septembre 2016, accordent donc un soutien identique aux opérateurs d'alternance ainsi qu'aux jeunes, quelle que soit la filière choisie. Par ailleurs, le contrat commun d'alternance, entré en vigueur à la même date, poursuit les mêmes objectifs de simplification et de mise sur pied d'égalité des jeunes s'engageant dans ce système de formation.

Dans une visée plus qualitative, afin de soutenir la qualité de l'encadrement des jeunes en entreprise durant la formation, d'une part, l'octroi des aides aux entreprises a été conditionné à la présence d'un tuteur formé, d'autre part, le Gouvernement entend soutenir les secteurs professionnels dans l'engagement de coachs sectoriels chargés d'une démarche de sensibilisation à l'alternance et d'accompagnement des entreprises.

Le renforcement de l'orientation professionnelle

Le Gouvernement wallon et les interlocuteurs sociaux se sont accordés sur la nécessité de travailler en amont de l'emploi et de la formation, sur l'orientation professionnelle des élèves, des demandeurs d'emploi et des travailleurs tout au long de la vie. L'objectif est ici notamment d'éviter l'orientation par relégation et de favoriser la transition vers les métiers porteurs, émergents et d'avenir.

Cette volonté commune se traduit par la mise en œuvre d'un dispositif unique et multipartenarial d'orientation tout au long de la vie structuré autour de trois Cités des métiers (Liège, Namur, Charleroi).
